

แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกล
ผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการ
เฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
Guidelines for promoting learning management using New Distance
Learning Television (New DLTV) for Small-Size Schools
with specific needs Under the Chiang Mai Primary Educational
Service Area Office 1.

ธัชกร พรเวียง¹Taschakorn Ponwiang¹

Received: 20 January 2022; Revised: 11 February 2022; Accepted: 28 February 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 เก็บข้อมูลโดยใช้การสอบถาม การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยรวมและรายประเด็น มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะฯ ดังนี้ ควรจัดการอบรมให้แก่ครูได้ทบทวนการจัดการเรียนการสอนในสาระหลัก เช่น ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ สำหรับครูที่จบสาขาอื่น ควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คำแนะนำเทคนิคการจัดการชั้นเรียน การควบคุมห้องเรียน การเสริมแรง การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอน

¹ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 Email : taschakorn.t@esdc.go.th เบอร์โทร 061-7955-653

โดยใช้ New DLTV การเรียนรู้พื้นฐานภาษาชนเผ่า ฯลฯ ให้แก่ คณะครู ควรกำหนดเป้าหมายผลการเรียนรู้โดยเฉพาะให้กับโรงเรียนขนาดเล็กๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง

คำสำคัญ : แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้, การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่, โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ

Abstract

The research purposes were to study the problems and guidelines for promoting learning management using New Distance Learning Television (New DLTV) for Small-Size Schools with specific needs Under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 1. This study used qualitative research which data were acquired by questionnaire, focus group and workshop. The data were analyzed by using Mean, Standard Deviation, and Content Analysis. The research results were found as follows: 1) The problems of promoting learning management using New DLTV for Small-Size Schools with specific needs was in high level of Mean in the holistic and each item. The ranking of Mean from high to low, the readiness aspect, management aspect, instruction aspect, and learners aspect. Guidelines for promoting learning management using New DLTV for Small-Size Schools with specific needs; Should provide training for teachers to review teaching management in the main subject such as English, science, etc. for teachers who graduated in other fields, Experts from university or institute of expertise should be invited to give advice on classroom management techniques. Classroom control, reinforcement, innovative learning management development Teaching techniques using New DLTV, learning the basics of tribal languages, etc. for teachers, Administrators and teachers using New DLTV should be developed through meetings, trainings, exchanging knowledge. or school with good practice to transfer knowledge, experience, and techniques for teaching and learning by using New DLTV, and It should target specific learning outcomes for Small-Size Schools with specific needs to be used to develop in accordance with their own context.

Keywords : Guidelines for promoting learning management, New Distance Learning Television, Small-Size Schools with specific needs.

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดจุดเน้น ยุทธศาสตร์ 6 ประการ ให้สอดคล้องกับนโยบายของนายกรัฐมนตรี โดยนำการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ซึ่งมีสาระที่สำคัญได้แก่ การใช้สื่อการสอน กระตุ้นผู้เรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้กับเด็ก ลดความเหลื่อมล้ำ จัดการศึกษาให้ทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) เข้ามาใช้จัดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมและกว้างขวาง ดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล กระทรวงศึกษาธิการ (DL Thailand) ให้บูรณาการเข้ากับสถานีวิจัยเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (Educational Television: ETV) ได้กำหนดจุดเน้นและตัวชี้วัดด้าน ICT เพื่อการศึกษา ให้หน่วยงานทุกระดับ พัฒนาการศึกษากว้างไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology : DLIT ให้เหมาะสมกับโรงเรียนและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานเพิ่มขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อแก้ไขปัญหาของโรงเรียนในพื้นที่ต่างๆ เช่น ครูสอนไม่ครบชั้นเรียน โดยส่งเสริมให้มีการใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เต็มรูปแบบ โดยได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์ให้เป็นโรงเรียนต้นทางที่มีคุณภาพ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนในพื้นที่พิเศษด้วย ได้แก่ พื้นที่สูง ชายแดน เกาะแก่ง เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นประเด็นสำคัญในการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่สูง เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิต และคุณภาพทางการศึกษาที่แตกต่าง ไม่เท่าเทียมกับโรงเรียนทั่วไป บางโรงเรียน เป็นพื้นที่ทุรกันดาร การคมนาคมยากลำบาก การสื่อสารยังไม่เสถียร รวมทั้งระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปาที่ไม่ดีพออีกทั้งเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย ไม่มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาประสบปัญหาในการเดินทางและการดำรงชีวิตที่ยากลำบาก ปัญหาดังกล่าวมีผลทำให้ครูและ บุคลากรทางการศึกษาขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน มีการโยกย้ายบ่อย ทำให้ขาดแคลนครู ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการศึกษา ขณะเดียวกันปัญหาการสื่อสารเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร เนื่องจากแต่ละพื้นที่ก็มีภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเฉพาะของตน มีความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา เช่น การอ่าน

ออกเขียนได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงมีความยุ่งยากลำบากและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพชีวิตของผู้เรียนโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) แม้ว่าจะมีความพยายามในแก้ไขปัญหาระบบคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในต้นปีการศึกษา 2561 ได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ “New Distance Learning Television: New DLTV” โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญดังนี้ (สำนักงานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2562) 1) การปรับผังรายการใหม่ที่มีมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมผู้เรียนในโรงเรียนที่ขาดแคลนครู และประชาชนทุกกลุ่มทุกช่วงวัย เพื่อให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันสอดคล้องกับสภาวะการณ์การศึกษาของโลกในยุคปัจจุบัน 2) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแนวจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning 3) การเปลี่ยนระบบการออกอากาศจากการออกอากาศสดเป็นแบบบันทึกเทป โดยมีการวางแผนการถ่ายทำรายการ การทำ Story Board 4) การปรับห้องเรียนต้นทางที่ใช้ในการออกอากาศและอุปกรณ์สถานีโทรทัศน์ให้มีความทันสมัย 5) เพิ่มช่องทางการเข้าถึง DLTV โดยพัฒนาเว็บไซต์ (website) และแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์พกพา (Application on mobile) เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ชมทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น มีเป้าหมายที่สำคัญคือ “ลดช่องว่าง สร้างโอกาสทางการศึกษา ปรับห้องเรียน เปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน” แต่โอกาสและคุณภาพทางการศึกษาในพื้นที่ต่างๆ ยังมีช่องว่างระหว่างกันมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ยังพบกับวิกฤตความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทุกพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ได้รับกระทบปัญหาเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่สูงของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาคุณภาพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจุบันโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 35 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนที่มีความต้องการเฉพาะที่นำการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) มาใช้

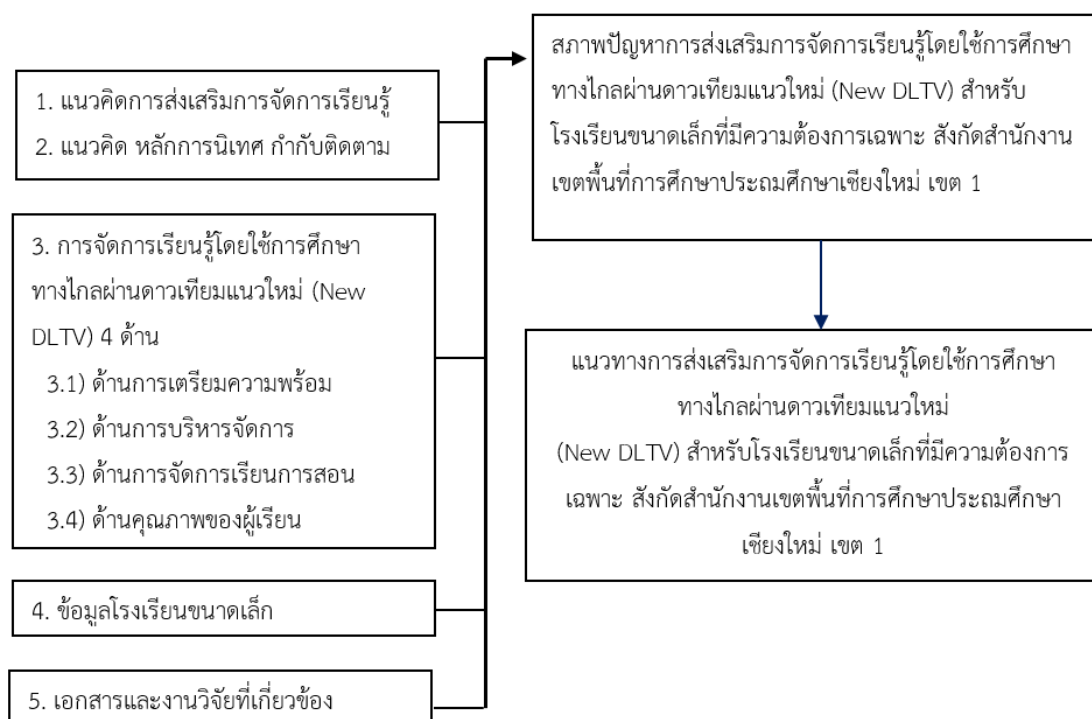
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ได้ตระหนักถึงความสำคัญตลอดจนเห็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ที่ช่วยให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงได้จัดทำโครงการวิจัยนี้ขึ้นเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 เป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีความต้องการเฉพาะ

สามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ใหม่ (New DLTV) ให้มีความพร้อมทั้งด้านอุปกรณ์ ด้านบุคลากร ที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะคุณภาพผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสและคุณภาพทางการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยใช้แบบสอบถาม ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมความพร้อม 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านคุณภาพผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ที่นำการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) มาใช้ ปีการศึกษา 2564 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 35 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดทำแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 มีดังนี้

ขั้นที่ 2.1 ยืนยันสภาพปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยใช้การสนทนากลุ่ม ประเด็นในการสนทนากลุ่มสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อยืนยันปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ บันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2.2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ ประเด็นในการสัมภาษณ์ สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จาก ขั้นตอนที่ 1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ศึกษานิเทศก์ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า สภาพปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยรวมและรายประเด็น อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และ ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ

ผลการยืนยันสภาพปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า สภาพปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 มีดังนี้

ด้านการเตรียมความพร้อม ยืนยันสภาพปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ 1) ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อรองรับการเข้าถึง New DLTV ผ่าน Website หรือ Application on Mobile ค่าสัญญาณอินเทอร์เน็ตจัดสรรไม่ต่อเนื่อง และอุปกรณ์สำหรับการกระจายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเก่า 2) การเตรียมอุปกรณ์เพื่อรองรับความคมชัดในระบบ HD (High Definition) 3) การเตรียมสื่อ 60 พรรษา เฉลิมพระเกียรติฯ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ด้านการบริหารจัดการ ยืนยันสภาพปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ 1) การจัดอุปกรณ์สำหรับจัดวางโทรทัศน์มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย 2) การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ จานดาวเทียม กล่องรับสัญญาณและอุปกรณ์เชื่อมต่อครบทุกห้องเรียน 3) การจัดวางโทรทัศน์อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมกับระดับสายตาและการได้ยินที่ชัดเจนสำหรับผู้เรียนทุกคน

ด้านการจัดการเรียนการสอน ยืนยันสภาพปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ 1) การนำผลการวัดและประเมินผล เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ พื้นฐานของผู้เรียนที่แตกต่างกันทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ไม่ทันกับผู้เรียนโรงเรียนต้นทาง 2) การสอนซ่อมเสริมที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ปัญหาบริบทและเนื้อหาที่นำมาใช้สอนของโรงเรียนต้นทางและปลายทางที่แตกต่างกัน เช่น เล้าไก่ บนดอยไม่มี ฯลฯ 3) การสร้างความเข้าใจ ดูแลช่วยเหลือและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโรงเรียนต้นทาง

ด้านคุณภาพผู้เรียน ยืนยันสภาพปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ฯลฯ เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด 2) ผู้เรียนมี

ผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด 3) ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้แบบ Active Learning อย่างหลากหลาย ได้แก่ การขาดอุปกรณ์ในการเข้าถึงการเรียนรู้แบบ Active Learning เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต

ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแบบใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า

ด้านการเตรียมความพร้อม ได้แก่ ควรจัดการอบรมให้แก่ครูได้พบทบทวนการจัดการเรียนการสอนในสาระหลัก เช่น ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ สำหรับครูที่จบสาขาอื่น ควรระดมทรัพยากรในการจัดเตรียมอุปกรณ์สำรองที่สามารถเปลี่ยนทดแทนของเก่าได้ทันทีไว้ ณ ศูนย์เครือข่ายในแต่ละอำเภอ ควรนำเสนอปัญหาและอุปสรรคที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยวิธีปกติ เช่น รูปแบบการจัดสรรงบประมาณสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ การยกเลิกการจัดซื้อแบบเรียนที่ไม่สอดคล้องกับการใช้งานจริงให้แก่ คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมเชียงใหม่เพื่อหาทางแก้ไข ปัญหา ควรจัดประชุมชี้แจงและกำหนดข้อตกลงระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูที่ใช้ New DLTV ก่อนการใช้งานจริง ควรให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการเตรียมใบงาน การศึกษาเนื้อหา การเข้า Facebook “โรงเรียนวังไกลกังวล” เว็บไซต์ 60 พรรษา line ครูตู้ DLTV เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างน้อยล่วงหน้า 1 วัน ฯลฯ

ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คำแนะนำเทคนิคการจัดการชั้นเรียน การควบคุมห้องเรียน การเสริมแรง การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอนโดยใช้ New DLTV การเรียนรู้พื้นฐานภาษาชนเผ่า ฯลฯ แก่คณะครู ควรพัฒนาครูเพื่อการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในการใช้ New DLTV เทคนิคการสอนเด็กพิเศษ เรียนรวม การสอบคววชั้น ฯลฯ ก่อนการใช้ New DLTV ควรสร้างข้อตกลงระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูในการปฏิบัติในการใช้ New DLTV ได้แก่ จัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียน เตรียมการสอนล่วงหน้า ร่วมจัดการเรียนรู้กับครูต้นทาง ร่วมสรุปสาระสำคัญวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสอนซ่อมเสริมอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ควรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูที่ใช้ New DLTV โดยการประชุม การอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการศึกษาโรงเรียนที่มีผลการจัดการศึกษาที่ดีหรือจากครูผู้ที่ประสบความสำเร็จในการสอนโดยใช้ New DLTV ฯลฯ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ เทคนิคการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ New DLTV ควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้คำถามกระตุ้น ให้กำลังใจและเสริมแรง และในระหว่างเรียนคอยสังเกต ตรวจสอบผู้เรียนทุกครั้งที่จัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยถอดบทเรียนและใช้เทคนิคจากครู

ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการสอนโดยใช้ New DLTV ควรส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาเทคนิคการสอนภาษาไทยแบบแจกรูปสมคำโดยเฉพาะชั้น ป.1-2 เพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของเด็กอย่างน้อย 3 เดือน และพัฒนาเทคนิคการสอนเด็กพิเศษที่เรียนรวมอยู่ในห้องเรียน New DLTV

ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ ควรกำหนดเป้าหมายผลการเรียนรู้โดยเฉพาะให้แก่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะเพื่อใช้ในการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมยกย่องผู้เรียนที่มีผลงานซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ New DLTV เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจอย่างต่อเนื่อง ควรจัดทำมาตรฐานการจัดการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนของระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ ควรร่วมกับสถานศึกษากำหนดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะด้านทักษะอาชีพและทักษะชีวิตเพื่อการมีงานทำและมีรายได้สำหรับผู้เรียน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายประเด็น อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับ ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และ ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่ดี อีกทั้งบางโรงเรียนตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่เป็นชนเผ่า การคมนาคม มีความยากลำบาก การสื่อสารยังไม่เสถียรและเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประสบปัญหาในการปฏิบัติงานที่ยากลำบากกว่าโรงเรียนที่มีความพร้อม ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน และโยกย้ายบ่อย ทำให้ขาดแคลนครู ครูไม่ครบตามสาขาวิชาเอก และครูส่วนใหญ่เป็นครูบรรจุใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์ในด้านการจัดการเรียนรู้ และ ใช้การสอนควบคู่กันเนื่องจากครูไม่เพียงพอ จึงทำให้สภาพปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แนวใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะมีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของประสาท วันทนะ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการจัดกิจกรรมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ครูที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีการโยกย้ายบ่อย ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดความต่อเนื่องผู้เรียนบางคนเรียนตามเนื้อหาไม่ทัน ขาดสื่อการเรียน

การสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์และชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมชำรุดบอย โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ การจัดทำคู่มือการดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในกรณีที่มีครูย้ายบอย ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมให้กับผู้เรียน ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และควรมีการจัดซ่อมบำรุงอุปกรณ์รับสัญญาณจานดาวเทียม

ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแบบใหม่ (New DLTV) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า

ด้านการเตรียมความพร้อม ได้แก่ ควรจัดการอบรมให้แก่ครูได้ทบทวนการจัดการเรียนการสอนในสาระหลัก เช่น ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ สำหรับครูที่จบสาขาอื่น ควรระดมทรัพยากรในการจัดเตรียมอุปกรณ์สำรองที่สามารถเปลี่ยนทดแทนของเก่าได้ทันทีไว้ ณ ศูนย์เครือข่ายในแต่ละอำเภอ ควรนำเสนอปัญหาและอุปสรรคที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยวิธีปกติ เช่น รูปแบบการจัดสรรงบประมาณสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ การยกเลิกการจัดซื้อแบบเรียนที่ไม่สอดคล้องกับการใช้งานจริงให้แก่ คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมเชียงใหม่เพื่อหาทางแก้ไข ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มศึกษานิเทศก์ มีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระดับพื้นที่ ให้ข้อมูลด้านการจัดสรรงบประมาณ การดูแลความขาดแคลนด้านวัสดุอุปกรณ์ ดูแลการจัดสรรสื่อเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ให้สามารถจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนและครู โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบมาเป็นต้นทุนในการดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การพัฒนาครูสำหรับการใช้ New DLTV โดยการประชุม การอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาโรงเรียนที่มีผลการจัดการศึกษาที่ดีหรือจากครูผู้ประสบความสำเร็จในการสอนโดยใช้ New DLTV ฯลฯ และยังสามารถประสานความร่วมมือต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกัลยา ลำพันธ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีข้อเสนอว่า หน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรมและมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการซ่อมบำรุงและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการผลิตใบงาน และสื่อ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คำแนะนำเทคนิคการจัดการชั้นเรียน การควบคุมห้องเรียน การเสริมแรง การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอนโดยใช้ New DLTV การเรียนรู้พื้นฐานภาษาชนเผ่า ฯลฯ แก่คณะครู ควรพัฒนาครูเพื่อการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในการใช้ New DLTV เทคนิคการสอนเด็กพิเศษ เรียนรวม การสอนควบชั้น ฯลฯ ก่อนการใช้ New DLTV ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 มีสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการ ใช้ New DLTV ที่มีลักษณะเฉพาะ ทั้งด้านความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ ระบบไฟฟ้า ระบบอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร ครูส่วนใหญ่เป็นครูบรรจุใหม่ ยังไม่คุ้นเคยกับการใช้ New DLTV และส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครู 3-4 คน แต่ต้องรับผิดชอบผู้เรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้การจัดชั้นเรียนมีความยุ่งยาก ในขณะที่สถานศึกษาบางแห่งตัวผู้เรียนก็เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงมีอุปสรรคด้านการสื่อสาร และการติดตามคุณภาพของผู้เรียนก็ยังใช้มาตรฐานการประเมินเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนในพื้นที่ที่มีความพร้อม จึงส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนยังไม่สอดคล้องกับสภาพบริบท ความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพโรจน์ คงเกิด (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการจัดการศึกษาวิถีทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนวัดท่าพญา อำเภอบางแพ้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากโรงเรียนต้นทางบางครั้งครูต้นทางสอนเร็วเกินไปนักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้ทัน การเตรียมสื่อ และอุปกรณ์ไม่สามารถเตรียมได้ครบทุกชั้นทุกรายวิชาเนื่องจากต้องสอนผู้เรียนพร้อมกันหลายชั้น บางครั้งอุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่ตรงกับอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงเรียนต้นทาง แนวทางการพัฒนาโครงการ ควรมีครูคอยดูแล และให้คำแนะนำผู้เรียนอยู่ในห้องเรียนตลอดเวลาที่มีการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ครูควรเตรียมสื่อให้พร้อมทุกครั้งเพื่อให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนเหมือนกับการเรียนการสอนในโรงเรียนต้นทาง ครูควรทบทวนบทเรียนให้แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ควรมีอุปกรณ์รับสัญญาณสำรองไว้ที่ส่วนกลางเพื่อกรณีเครื่องรับสัญญาณเครื่องใดเครื่องหนึ่งใช้การไม่ได้ โรงเรียนควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีตรงกับโรงเรียนต้นทาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรณา เครือบคนโท (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการขยายผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ควรมีเอกสารประกอบการเรียนการสอน และสื่อการจัดการเรียนการสอนอื่นๆ ตามหลักสูตร ผู้บริหารควรมีการนิเทศการจัดการเรียน การสอนของครู โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ตามหลักสูตร ตามลำดับ

ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ควรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูที่ใช้ New DLTV โดยการประชุม การอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการศึกษาโรงเรียนที่มีผลการจัดการศึกษาที่ดีหรือจากครูผู้ที่ประสบความสำเร็จในการสอนโดยใช้ New DLTV ฯลฯ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ เทคนิคการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ New DLTV ควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้คำถามกระตุ้น ให้กำลังใจและเสริมแรง และในระหว่างเรียนคอยสังเกต ตรวจสอบผู้เรียนทุกครั้งที่จัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยถอดบทเรียนและใช้เทคนิคจากครูผู้ที่ประสบความสำเร็จในการสอนโดยใช้ New DLTV ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ ศึกษานิเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำ New DLTV มาใช้ในโรงเรียนควรได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและครูควรได้รับการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ และสมรรถนะสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่สามารถใช้ New DLTV ได้จริง โดยมีความเห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานหรือสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ควรจะเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เนื่องจากมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับการอบรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา และสามารถจะพัฒนาองค์ความรู้ หรือทักษะที่จำเป็นได้อย่างเหมาะสมโดยใช้ศักยภาพของมหาวิทยาลัย มากกว่าหน่วยงานอื่นๆ และยังสามารถถอดบทเรียนพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ New DLTV ของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ เป็นหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติจริง ในพื้นที่จริงสำหรับการเป็นครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่สูงทั้งของจังหวัดเชียงใหม่และต่างจังหวัด สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของปิยะมาศ วรรณแก้ว (2558) ที่ได้ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มพัฒนาการศึกษาตอหหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้เข้าใจนโยบาย และสามารถนำไปบริหารจัดการเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน ในการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อจะได้ติดตามผล ประเมินผลและประสานงานกับโรงเรียนต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว และโรงเรียนควรมีการประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินผลไปใช้อย่างจริงจัง เพื่อปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริกานต์ จันทศิริ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม(DLTV) ตามแนวคิด วงจร Deming โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูควบคู่กับการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยการนำ สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ ควรกำหนดเป้าหมายผลการเรียนรู้โดยเฉพาะให้แก่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะเพื่อใช้ในการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรม ยกย่องผู้เรียนที่มีผลงานซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ New DLTV เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจอย่างต่อเนื่อง ควรจัดทำมาตรฐานการจัดการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนของระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ ถือว่าเป็นหน่วยงานหลักที่ได้ร่วมกันกำหนดจุดเน้นและตัวชี้วัดด้าน ICT เพื่อการศึกษา ให้หน่วยงานทุกระดับพัฒนาการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ให้เหมาะสมกับโรงเรียนและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้น ขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นรูปธรรม และมีความพร้อมด้านต่างๆ ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของโรงเรียนในพื้นที่ต่างๆ ได้ โดยส่งเสริมให้มีการใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจังเต็มรูปแบบ แต่เนื่องจากการจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่สภาพบริบทและปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ มีที่ตั้งด้านภูมิศาสตร์ การคมนาคมที่ยากลำบาก ระบบไฟฟ้า ระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ขาดแคลนครู ซึ่งเป็นปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะพื้นที่ ดังนั้นย่อมต้องได้รับการดูแล แก้ไขหรือกำหนดเป้าหมายผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้ทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิดา ห่มนดีและธีร ฤทธิยธนาสันต์ (2561) ได้นำเสนอบทความเรื่อง การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคการศึกษาไทย 4.0 ที่สรุปไว้ว่า ห้องเรียนควรมีโครงสร้างพื้นฐานของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีคุณภาพ ติดตั้งไว้อย่างเหมาะสมและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา เครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงจะทำให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่โรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียนในประเทศไทยต้องการมากที่สุด นอกจากนี้ห้องเรียนควรมีสื่อที่จะมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เช่น คอมพิวเตอร์แบบพกพา หรือ Tablet สื่อมัลติมีเดีย หนังสือประกอบการเรียนรู้ต่างๆ ที่พร้อมให้ผู้เรียนได้ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรพัฒนาแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม และมีศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ ที่นำการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยให้การติดตามในพื้นที่จริงรวมถึงการใช้การนิเทศทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ควรใช้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียมแนวใหม่ (New DLTV) ที่เหมาะสมกับบริบทของตนเองใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การใช้ New DLTV เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน หรือการใช้ New DLTV แทนครูในการจัดการเรียน การสอน ซึ่งจะต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ ใบงาน รวมทั้งครู อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งควรพิจารณาถึงความแตกต่างและศักยภาพด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนมาประกอบการใช้งาน

3. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนควรให้ความสำคัญ มุ่งมั่น ตั้งใจร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จริงจังเพื่อให้การใช้ New DLTV เป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กัลยา ลำพันธ์. (2560). การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

นิตา หมั่นดีและธีร หฤทัยธนาสันต์. (2561). การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียน ขนาดเล็กในยุคการศึกษาไทย 4.0. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ประสาธ วันทนะ. (2552). ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการจัดกิจกรรม การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ปิยะมาศ วรรณแก้ว. (2558). แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มพัฒนาการศึกษาตอหหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ไพโรจน์ คงเกิด. (2553). การประเมินโครงการจัดการศึกษาวิถีทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียน วัดท่าพญาอำเภอปากพนัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วรรณภา เครือบคนโท. (2560). การประเมินโครงการขยายผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศิริกานต์ จันทศิริ. (2559). การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการศึกษา โรงเรียนพื้นที่ชายแดน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). คู่มือการคัดเลือกโรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่น ทุรกันดารและมีความยากลำบากในการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2562). “New dltv” สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2562 จาก <http://dltv.ac.th/about-us>.